

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Toften 2020

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Indholdsfortegnelse

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan	3
Hvem er vi?	4
Pædagogisk grundlag	8
Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber	9
Pædagogisk læringsmiljø	13
Samarbejde med forældre om børns læring	14
Børn i udsatte positioner	16
Sammenhæng til børnehaveklassen	17
Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan	19
Inddragelse af lokalsamfundet	19
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø	20
De seks læreplanstemaer	21
Alsidig personlig udvikling	21
Social udvikling	23
Kommunikation og sprog	25
Krop, sanser og bevægelse	27
Natur, udeliv og science	29
Kultur, æstetik og fællesskab	31
Evalueringskultur	33

Læsevejledning

I denne pædagogiske læreplan er teksten inddelt i 3 farver ud fra hvilken foranstaltning, der står bag skrivelsen:

Tekst skrevet med **SORT** er fra Socialministeriet.

Tekst skrevet med **RØDT** er fra Sønderborg City og er fælles for alle afdelinger

Tekst skrevet med **BLÅT** er skrevet af Børnehuset Toften

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

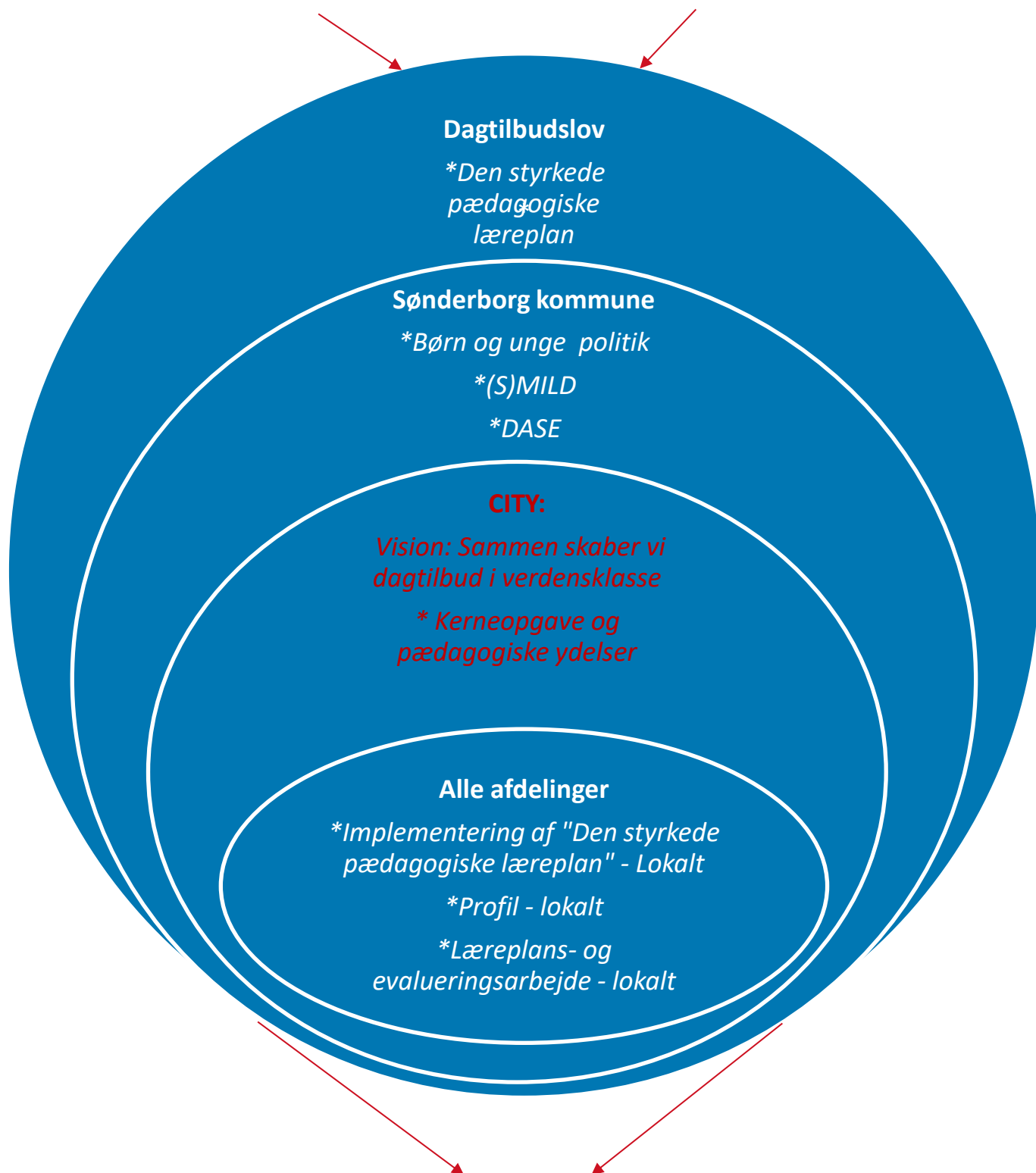
Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold.](#)

Hvem er vi?

**Det er i fællesskaberne læring sker !
Viden får man mere af ved at dele den !**

Sammen udvikler vi os!

*Se Sønderborg kommunes hjemmeside

Dagtilbud Sønderborg City består af 15 afdelinger placeret i skoledistrikt: Ahlmann, Humlehøj, Sønderskov og Ulkebøl. Dagtilbud Sønderborg City har en mangfoldighed af familier der kommer fra forskellige boligområder med hver deres kulturelle baggrund.

Der er en bestyrelse i området, som består af forældre- og personalerepræsentanter fra alle afdelinger.

Dagtilbuddet er ledet af en dagtilbudsleder og en konstitueret souschef samt 13 daglige pædagogiske ledere. Denne ledelsesorganisering tager højde for kompleksiteten, i forskellige ledelsesforordringer i vore afdelinger, således at der både sikres sikker organisationsudvikling, pædagogfaglig udvikling og driftsudvikling.

Den styrkede pædagogiske læreplan målrettes i forhold til lokale udfordringer, hvor personalets styrker og kompetencer bringes i spil.

I Dagtilbud Sønderborg City, arbejder vi projektorganiseret i forhold til de godkendte politiske mål, samt egne indsatsområder på tværs af afdelingerne med en daglig pædagogisk leder som projektleder. Dette gør, at de pædagogiske ledere får mere tid til pædagogisk ledelse af kerneopgaven ude hos personale, børn og forældre. Vi har fokus på personalets kompetencer i forhold til vidensdeling og undervisning og muligheden for, at man som ansat i dagtilbuddet også bidrager med viden i de andre afdelinger. Dette er med til at udvikle Dagtilbud af høj kvalitet.

Dagtilbud Sønderborg City's vision: "Sammen skaber vi dagtilbud i verdensklasse"

Børnehuset Toften

Børnehuset Toften er et af dagtilbuddene i Sønderborg City.

Vi er normeret til 56 børn i alderen 0-6år. Vi har 1 vuggestue og 2 børnehavegrupper.

Børnehuset Toften ligger i et parcelhuskvarter. Området omkring Børnehuset Toften giver masser af muligheder for pædagogiske aktiviteter ved strand, skov, kultrulle oplevelser m.m.

Vi har en stor legeplads, der er indrettet så den understøtter aldersgruppernes forskellige behov og interesse, samt mulighed for at udvikle motoriske og sanselige færdigheder.

Profil: Alsidighed og kreativitet.

Vores mål er at vi gennem vores alsidige pædagogiske aktiviteter giver mulighed for at barnet kan udvikle og afprøve sig selv i mange retninger. Vi skal være rummelige og imødekomende over for børnenes forskelligheder. Vi udfordrer barnet i forskellige pædagogiske temaer – her lærer barnet om sig selv.

Vores mål for kreativitet er at vi skal skabe spændende rammer med plads til det eksperimenterende og bevare og udfordre barnets lyst til nyskabelse gennem egne idéer. Der skal være mulighed for det stille/konstruerende og det vilde med plads til bevægelse. Forskellige børn har forskellige behov.

Vi skaber rammerne for børnene med plads og mulighed til det eksperimenterende, stille/konstruerende, vilde/plads til at bevæge sig. Dette giver barnet mulighed for at være aktiv, afprøve ideer og fordybe sig. Vi har tilgængeligt legetøj og kreative materialer i børnehøjde.

Vi inspirerer og engagerer os i at vise nye sjove muligheder med ex. vand, sand, sten, magneter, sæbebobler med farver mm. Det er vigtigt at vi viser at ting og genbrug kan bruges på mange måder.

Sanginstitution.

Børnehuset Toften er certificeret sanginstitution siden 2017.

Vores mål er, at vi synger mere og bedre, at vi får en større sang- og musikforståelse og et bredere kendskab til den danske sangskat.

Personalet får mere viden og faglighed om børnestemmer og hvordan vi gennem sang og bevægelse kan arbejde med de lovbestemte læreplanstemaer.

Sang kan noget særligt. Sang skaber glæde, energi og fællesskab.

Sang gør børn og voksne aktive sammen.

Sang styrker, støtter og stimulerer sproget.

Sang, rytmer og bevægelse kan bidrage positivt til barnets indlæring, koncentration og sociale kompetencer.

Sang er en stor del af vores hverdag. Vi har fælles morgensang med hele huset, hver mandag morgen (ikke under corona) og på stuerne er der samsamlinger hver uge.

En samsamling har fokus på opvarmning, stemmer, rytmer, lytte, inddrage instrumenter, syngte velkendte og lære nye sange samt styrke fællesskabet.

Personalet digter ofte en sang om den aktuelle aktivitet / tema der arbejdes med.

Sang foregår både mellem børn og voksne i en større gruppe - mellem det enkelte barn og en voksen - børn i mellem samt det enkelte barn som synger spontant for sig selv.

Sang opstår spontant men også når børn bliver inspireret af et ord / genstande eller sine omgivelser.

Vi følger barnets initiativer og kropssprog – og de andre børn og den voksne synger med. Når den voksne følger barnets sang, ser vi glæde og stolthed over at blive set og hørt og anerkendt. Barnet bliver positivt fremhævet og synlig for de andre børn.

Vi synger i leg

Vi synger i aktiviteter

Vi synger i rutiner

Vi hører og oplever fantastisk sangglæde, en stor lyst til at synge sammen og lære nye sange, spontan sang, stort engagement samt fordybelse.

Vi oplever, at sproget og fællesskabet styrkes gennem sjove, gode og lærerige sangsamlinger, som igen gør, at børnene synger meget her og hjemme – samt tør stille sig op foran andre og synge sammen.

Vores tilgang til de pædagogiske temaer.

Vores mål er at de pædagogiske temaer har fokus på at være alsidige, udvikle interesser, skabe bredde, bruge personalets kompetencer og kvalifikationer fra kurser - og hvor sang og musik indgår.

Vi skal skabe mulighed for at alle børn kan deltage samt have mulighed for at lære nyt, være en del af et fællesskab, tid til fordybelse og leg samt skabe egen og fælles læring.

Ved at arbejde med alsidige pædagogiske temaer i 2-3 måneder har vi større mulighed for at nå og favne flest børns interesse samt skabe nye interesser.

Vi inddrager politiske udmeldte emner ex. arbejde med genbrug og vand.

Vi går i dybden med temaet ud fra et overordnet tilrettelagt handlingsforløb og har aktiviteter i mindre og større grupper. Vi tager udgangspunkt i børnenes behov, børnegruppernes sammensætning og er opmærksomme på at give plads til spontanitet og fordybelse samt ændre fokus efter børnenes interesser.

Vi skaber åbenhed mellem stuerne og mødes til fællesaktiviteter (ikke under corona), hvor børnene enten selv vælger hvor og hvem de er sammen med, og andre gange sammensætter vi børnene ud fra pædagogiske overvejelser.

Vi indretter og pynter stuerne, så de understøtter det tema/projekt, vi er i gang med f.eks. indrettes Spilloppen til eventyrrum, motorikrum eller eksperiment-rum.

Vi bruger institutionens muligheder – indenfor på stuerne og i fællesrummet/Spilloppen samt bruger legepladsen - bålpladsen, den store græsplæne, vores lille skov, sandkasserne, værkstedsskuret - og inddrager det i aktiviteterne.

Pædagogisk grundlag

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

”De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.”

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Børnesyn:

I Børnehuset Toften møder vi det enkelte barn med tryghed, nærvær, anerkendelse og positiv forventning. Det er forudsætninger for at barnet trives, udvikles og lærer.

Vi arbejder ud fra en anerkendende tilgang, hvor alle har ret til at blive mødt og forstået.

I et fællesskab hører også til, at man kan anerkende andres behov for at blive mødt og forstået. Børn er forskellige og har forskellige behov for hvordan de trives og udvikles.

Vi sætter rammen for det gode samspil, relationen og aktivitet - og inddrager børnene på en positiv måde, så børnene er aktive medskabere og medbestemmende.

Det er givende at vi i løbet af dagen har børnene i små grupper. Det giver tid til det enkelte barn, nærvær og fokus på at følge barnets initiativ, små ord, kropssprog samt være opmærksom på hinanden og skabe et fællesskab om en aktivitet.

Vi benævner og sætter ord på egne og barnets initiativer og følelser. Vi støtter barnet i at gøre sine egne erfaringer.

Rutiner er en vigtig del af det pædagogiske arbejde. Her er vi opmærksom på at vi har god tid til den tætte kontakt og til at understøtte at barnet får mulighed for at øve sig i ex selvhjulpenhed.

Dannelse og børneperspektivet – demokratisk medinddragelse

I Børnehuset Toften skal vi støtte barnets dannelse ved at inddrage og gøre barnet nysgerrig på verden omkring sig. Hverdagen skal indrettes så den giver mening for børnene.

Vi skaber rammerne og en kultur, hvor børnene har mulighed for at have medbestemmelse i børnehøjde, er engageret og har indflydelse på egen hverdag.

Barnet skal opleve og have erfaringer med at være en vigtig del af forskellige fællesskaber, hvor de har indflydelse på samværet, og er medskabere af rammerne for leg og aktiviteter.

Vi har ansvaret for at de demokratiske værdier er i fokus, og at børnene både har indflydelse og er en aktiv deltager i fællesskabet, og samtidig at vise og støtte barnet i at andre har en mening og respektere andre. Her øver vi i at skiftes til at gøre noget sammen eller at tale sammen.

Vi er tydelige engagerede rollemodeller. Vi er tydelige med ord og kropssprog som er "let" aflæseligt for barnet og vi snakker med en god tone blandt hinanden – børn og voksne.

Vi er lyttende, understøttende og giver barnet tid til refleksion.

Vi guider og støtter børnene i deres ideer og de valg de træffer. Vi gør dem bevidste om at de har en stemme og at de er med til at bestemme – at bestemme bliver et positivt ladet ord.

Vi har valgt at have et årligt pædagogisk tema med de ældste børn, hvor fælleslege og medbestemmelse er grundstenene.

Praksiseksempel: Børnene bliver opdelt i grupper som på skift bestemmer, hvad vi alle skal lege den dag. Børnene i gruppen skal sammen finde på forskellige lege, alle i gruppen kan byde ind med forslag, og sammen vælger de 5 lege ud, som de præsenterer for de andre børn og styres sammen med den voksne. Til sidst blev alle i gruppen spurgt om hvordan det var at bestemme, for at gøre dem bevidste om deres stemme og betydning i fællesskabet.

Praksiseksempel: Sangsamling på vuggestuen. De voksne er opmærksomme på at inddrage børnene gennem børnenes kropssprog, bevægelser og lyde – klapper på låret, vugger frem og tilbage, drejer rundt med hænderne (som et hjul eller rat), - og på den måde er selv de små børn medbestemmende på hvilke sange vi skal synge.

Praksiseksempel: Den voksne starter ud med de 3 sange som der skal synges. Derefter er det børnenes tur til at bestemme, - der vælges 3-4 børn ud som må bestemme en sang den dag. Der sættes ord på at "først er det mig som har bestemt hvad vi skal synge og nu må du bestemme en sang".

Praksiseksempel: Nogle børn vil gerne have lyset slukket i det bagerste rum. "Hvor mange vil have lyset slukket/tændt op med hånden" Vi tæller så hvor mange der vil det ene eller det andet - 6 vil have lyset slukket, 3 vil have det tændt. Vi sætter ord på "der var 6 som ville have lyset slukket og kun 3 som ville have det tændt. Flertallet bestemmer at lyset lige nu skal være slukket.

Leg – fantasi, variation og fordybelse

I Børnehuset Toften har pladsen og rammerne for leg, en stor betydning og er en stor del af den pædagogiske praksis. Vi anerkender og respekterer børnenes lege og spontane ideer i og til legen.

Legen er en gennemgående del af barnets udvikling og en væsentlig forudsætning for barnets trivsel og dannelse. Legen er børnenes måde at udvikle erfaringer på. Legen fremmer børnenes fantasi, nysgerrighed og sociale kompetencer.

Vi har fokus på at alle børn oplever at være en del af forskellige legefællesskaber. Vi har fokus på vigtigheden af vores rolle som en der leger med - og bliver en aktiv del af at rammesætte og udvikle legen.

Vores profil lægger vægt på at følge og give det enkelte barn mulighed for at afprøve sig selv og sine ideer samt slippe sin fantasi løs.

Vi skal i det pædagogiske læringsmiljø, understøtte muligheden for, at barnet kan indgå i positive legerelationer, med jævnaldrende og på tværs af alder.

Vi støtter børn som er udfordret i at turde være på, har kommunikative udfordringer samt dem der har udfordringer ved at indgå i sociale interaktioner.

Det fysiske legemiljø er med til at stimulere og udvikle lege. Vi har altid (forskellige og) varierede ting og materialer i børnehøjde, som giver barnet lyst og mulighed for at lege og deltage i varierede lege.

Vi har fokus på at skabe mulighed for at barnet kan fordybe sig i leg, ved at hjælpe med at afskærme legen og indrette små og tydelige legemiljøer både inde og ude.

Læring – zonen for nærmeste udvikling

I Børnehuset Toften har vi fokus på at skabe og give plads til læringsmiljøer, som understøtter barnets mulighed for at udforske med krop og sanser, i leg og de pædagogiske aktiviteter.

Læring er en livslang proces, hvor barnet tilegner sig viden og færdigheder, gennem sin egen aktive og eksperimenterende og legende deltagelse.

Relationen mellem barnet og den voksne er meget vigtig for kvaliteten af den læring barnet tilegner sig. Barnet lærer med kroppen, sanserne og gennem sociale relationer og deltagelse.

Glade børn lærer mere. Det er vigtigt at vi pædagogisk kan differentiere, så barnets individuelle behov og styrker understøttes, samtidig med at barnet understøttes i at indgå i et læringsfællesskab.

Vi skal skabe et trygt, sjovt og alsidigt læringsmiljø, hvor barnet kan opleve spændende aktiviteter, udvikle sin nysgerrighed og få lyst til at lære mere.

Vi skal sikre at læringen i vores planlagte aktiviteter er fyldt med leg, kreativitet og socialt samspil, for at udvikle barnet personligt, socialt og kognitivt.

Børnefællesskaber – samspil og relationer

I Børnehuset Toften har alle børn ret til at føle sig som en del af et børnefællesskab. Vi har sammen med forældrene et ansvar for at udvikle et positivt samspil mellem børnene.

Vi skal gennem det pædagogiske læringsmiljø sætte rammer for børnenes muligheder for at inddrage hinanden i legene samt lytte til barnets initiativ og lyst til at skabe relationer, på tværs af stuerne, alder, køn og kultur.

Vi skal give barnet mulighed for at opleve forskellige fællesskaber og relationer.

Vi har fokus på at vi laver noget sammen, at vi er sammen om det fælles – i små og større grupper. Det kan være sang, lege, dialogiske læsning, samling, ture ud af huset.

Vi arbejder også med at styrke børnefællesskabet, ved at børnene har faste pladser ved frokostmåltidet. Børnene placeres på baggrund af faglige refleksioner med udgangspunkt i børnenes behov og venskaber

IT og digitale medier:

I Børnehuset Toften ønsker vi at arbejde med IT som en del af det pædagogiske arbejde. Vi bruger IT som læringsredskab, i leg og planlagte aktiviteter og som et fælles tredje i børnefællesskabet. Der er fokus på at vi kan være flere om en iPad. Vi arbejder med at udvikle og styrke børnenes viden om at bruge IT og digitale medier. Børnene guides i at begå sig med IT, bl.a. at børnene ikke skal tage billeder af andre uden af få lov.

I pædagogiske temaer bruges IT f.eks. iPad, hvor børn og personale bruger forskellige apps i arbejdet med temaet. Her kan børn tegne emner fra temaet eller tage billeder som bruges til dialog i fællesskab.

I hverdagen bruges iPad til leg i sociale sammenhænge, hvor børn leger med spil, som lægger op til dialog og samarbejde. Børnene taler om spillet og hjælper hinanden med muligheder og løsningsforslag. Børn og personale bruger iPad til at lege med ex. Eventyrfortælling, vendespil, billedlotteri, tal-leg.

Praksiseksempel: På vuggestuen sidder jeg på gulvet og et barn kommer hen med en bog om dyr. Et andet barn slutter sig til. Vi snakker om, hvilke dyr der er og hvilke lyde de siger. Jeg følger op med at hente en iPad, hvor vi bruger en app "Baby Sound" (dyrebilleder og lyd). Vi sidder og finder dyr og sige lyde sammen. Jeg skaber et fælles tredje ud fra børnenes interesse og initiativ. Jeg er medskaber på at videreudvikle legen med en iPad som vi er fælles om.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

I Børnehuset Toften skaber vi rum til læring.

Det er vigtigt at vi skaber læringsrum med ro og nærvær, genkendelighed, god tid og som kan rumme børn med forskellige kompetencer og interesser.

Vi skaber et læringsmiljø, med plads til alsidig leg og fordybelse. Vi stiller spændende rammer og muligheder op for børnene, så de ikke kan lade være med at udforske dem. Det pædagogiske læringsmiljø skal skabe forskelligartede muligheder og være fleksible med udgangspunkt i børnegruppens behov og ønsker.

Vi skaber små lege- og læringsrum både ude og inde, som nogle steder er tematiseret og tydeligt afgrænset og andre steder lægger op til god mulighed for leg i høj aktivitet.

Vi bruger rutiner (bleskift, garderoben, måltidet mm) til et sprogligt, motorisk og socialt læringsrum.

Rammerne består desuden af et personale, som har et positivt syn på barnet, arbejder inkluderende og er engageret i deres arbejde med børnene.

Vi veksler mellem de 3 læringsrum, hvor personalet i deres samvær i leg eller i aktiviteterne med børnene enten *går foran* (det planlagte/strukturerede), *går sammen med* (vi udforsker sammen/det vejledende) eller *går bagved* (det støttende) i børnenes frie valg.

Vi har fokus på at være i nuet, og selvom der er planlagte aktiviteter, skal der være plads til spontane aktiviteter og plads til at inddrage børnenes perspektiv.

Når vi følger børnenes interesse og skaber spontane aktiviteter, vælger børnene selv om de vil deltage i denne aktivitet, men jo mere vi som voksne viser interesse og deltager i aktiviteten, jo mere udvikler den sig til en fællesaktivitet som danner et større fællesskab med mulig for nye relationer.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Vi arbejder med at styrke indsatsen omkring børns trivsel, udvikling og læring og hvis et barn er i vanskeligheder, så har de voksne ansvaret

Som en del af indsatsen trivselsvurderes alle børn i alderen 0-6 år 2 gange årligt, samt sprogvurderes ca. en gang årligt fra de er 3 år. Vi har fokus på sundhed, læring og trivsel og arbejder målrettet, systematisk og tværfagligt med at styrke barnets trivsel ved at sætte ind på et tidligt tidspunkt, når et barn er udfordret.

Til dokumentation af de pædagogiske tiltag og indsatser i anvendes IT-plattformen Hjernen og Hjertet. Hjernen og Hjertet er en digital platform, der samler pædagogiske redskaber og dokumentation samt de redskaber, som inviterer til et forældresamarbejde omkring barnets og børnegruppens trivsel, udvikling og læring. Her kan bruges en dialogprofil.

- Sprogvurdering
- Trivselsvurdering
- Dialogvurdering

Trivselsvurderingen skal være med til at styrke dit barns trivsel, læring og udvikling på et så tidligt tidspunkt som muligt, ved at holde fokus på inkluderende miljøer og barnets ressourcer.

Forældre er den vigtigste ressource i barnets liv og vil blive inddraget som samarbejdspartner, når det handler om dit barns udvikling og trivsel.

Der afholdes forældresamtaler ud fra et individuelt behov. Samtalerne tager udgangspunkt i barnets trivsel hjemme og i institutionen / dagplejen.

I Børnehuset Toften er fundamentet for forældresamarbejde en tillidsfuld og god relation.

Sammenhæng:

Det gode samarbejde mellem forældre og personalet skaber en sammenhæng i børnenes liv på tværs af hjem og institution. Her har personalet fokus på den gode dialog, gensidig respekt og altid med udgangspunkt i det enkelte barn.

At inddrage forældrene som aktive medspillere er vigtigt i det pædagogiske arbejde omkring børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Vi er opsøgende i kontakten til forældrene om deres barn, ved lette som svære samtaleemner. Vi er åbne og oprigtige i vore kommunikation og indgår gerne i en dialog om barnet.

Trivsel:

Vi har stor fokus på børnenes trivsel og udvikling og handler hurtigt på det vi ser og oplever. Vi inddrager forældrene, og i samarbejde beslutter vi en indsats for, hvordan vi skal hjælpe og støtte barnet bedst muligt.

Børnene skal opleve at forældrene er trygge ved personalet og at der er enighed mellem forældre og personale, i forhold til de planer og indsatser vi lægger for barnet.

Vi inviterer til årlige samtaler omkring barnets trivsel og udvikling. Her deler vi, forældre og pædagoger, vores observationer, oplevelser og viden med hinanden, for bedst muligt at støtte barnet.

Vi har kontakt til eksterne samarbejdspartnere – bl.a. talepædagog, psykolog, sundhedsplejerske, sprogpædagog og fysioterapeut, som inddrages og vi har sparring med ved behov.

Ved at vi dagligt skriver på vores tavle i garderoberne, omkring hvad vi har lavet med børnene, samt ligger billeder og korte pædagogiske beskrivelser ud på AULA, af børnenes leg og aktiviteter, fremmer vi samarbejdet mellem forældre og personale.

Disse initiativer er tænkt som, og opleves som en mulighed for at forældre kan tale videre med deres barn om de lege og oplevelser de har haft. Det skaber en god sammenhængskraft for barnet og de voksne omkring barnet.

Forældrerådets ønske:

I Børnehusets Toftens forældreråd er det besluttet (nov. 2020) at øge fokus på de gode venskaber i institutionen, og hvordan vi kan udbrede inklusionstanken og samarbejdet om at inkludere alle børn i et fællesskab, også uden for institutionen.

Praksiseksempel:

Vi har gode erfaringer med at samarbejde f.eks. omkring specifikke fokuspunkter såsom sprog. Vi har oprettet et lille bibliotek i børnehuset, hvor alle børnehavebørn låner en bog med hjem (ikke under corona), og så har forældrene så mulighed og ansvar for at kigge i/læse i sammen med deres barn.

Ligeledes har vi på de 2 børnehavegrupper god effekt af, at forældre sammen med deres barn har skrevet en lille seddel med små stikord om oplevelser, som personalet så har ansvaret for at samtale med barnet omkring, for at gøre barnet mere sproglig aktiv samt skabe synlighed og deltagelse i børnefællesskabet.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Børn i udsatte positioner

Definition:

Børn i udsatte positioner er en sammensat gruppe. Det kan være børn fra familier med en svag socioøkonomisk baggrund, børn med fysisk/psykisk funktionsnedsættelse eller børn, der i bestemte situationer befinder sig uden for fællesskabet. At være i en udsat position er dynamisk og kontekstbestemt.

Vi har øje på barnets ressourcer og kompetencer og lægger vægt på relation mellem barn-barn, barn – voksen. Alle har brug for at blive mødt med positive forventninger.

Når et barn har brug for noget ekstra i forhold til trivsel, udvikling og læring vil vi i samarbejde med forældrene udarbejde en handleplan. Der vil være mulighed for at inddrage eksterne samarbejdspartnere, der kan være med til at understøtte de givne tiltag der skal til, for at barnet trives og udvikles.

I Børnehuset Toften ønsker vi at alle børn er en betydningsfuld del af et fællesskab.

Børn i udsatte positioner kræver en skærpet opmærksomhed fra personalets side. Vi har et særligt ansvar overfor at disse børn får den nødvendige støtte til at trives og føle sig som en del af et fællesskab. Vi har fokus på barnets styrke sider og støtter barnet i dets udvikling ud fra barnets behov.

Her har vi et tæt samarbejde med forældrene, og jævnligt samtaler hvor vi lytter til forældrenes behov, tanker og oplevelser, og hvor forældrene medinddrages omkring barnets trivsel og i arbejdet omkring barnet.

Her er vi tætte på barnet, og støtter og guider barnet ud fra det enkelte barns behov, til at kunne rumme at indgå i relationer og i de pædagogiske rutiner og aktiviteter.

Det er meget givende at skabe små grupper med en tæt voksen. I den lille gruppe skabes større tryghed og nærvær, som gør at barnet lettere kan indgå i et socialt samspil samt kan øve sig i at deltage aktivt i leg og aktiviteter.

Vi er imødekommende og nærværende og følger barnets interesser og inviterer andre med ind så barnet bliver set og hørt i børnegruppen.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Sammenhæng og gode overgange

Når børn oplever en god overgang fra dagplejen / vuggestue til børnehave og børnehave til SFO / skole, gavner det deres læring og trivsel i overgangsperioden og i opstarten, derfor arbejder alle afdelinger i dagtilbud og skoler i Sønderborg City sammen om at sikre en tryk og sammenhængende overgang for børnene.

Barnets perspektiv: Hvis du vil lære mig noget, må du først lære mig at kende

Forskning peger på, at forældrenes involvering i arbejdet med børnenes udvikling er helt afgørende for at læring lykkes, derfor har vi i Brobygningen også sat fokus på, at forældre involveres.

Brobygning – dagpleje / vuggestue til børnehave.

Brobygningen mellem dagpleje/vuggestue og børnehaven bygger på kendskab og tryghed.

- Alle dagplejere og vuggestuebørn kommer løbende på besøg i børnehaven, for at blive trygge ved at være i børnehavens omgivelser.
- Når børn har fået tilbudt en børnehaveplads er der gensidig besøg i børnehave og i dagplejen (legestuen), hvor pædagogen lærer barnet at kende i deres vante omgivelser og i de nye.

Brobygning fra børnehave til skole

Der etableres brobygningsdage for kommende skolebørn, som foregår på skolerne i marts og april måned, hvor børn der skal gå på samme skole lærer hinanden og de voksne fra SFO/skole at kende. Nye relationer skabes blandt børn og voksne, ved at der igangsættes lege der understøtter læringsfællesskaberne både inde og ude. Det er med til skabe en tryghed, når de starter i SFO/skole.

I Børnehuset Toften ønsker vi at brobygning til / mellem vuggestuen og børnehaven samt mellem de to børnehavegrupper prioriteres, og vi har fokus på at gøre starten på en ny stue så tryk som muligt.

I overgangen kommer børnene på "besøg" på den nye stue flere gange. Vi planlægger et forløb hvor barnet / børnene i tiden op til starten på den nye stue er med til at spise sammen, lege sammen og møde de nye børn og voksne.

Vi har ved behov samtale med forældrene om overgangen fra vuggestuen, hvor der både er en medarbejder fra vuggestuen og børnehavegruppen, for at dele viden.

Nye familier inddrages for at gøre overgangen så god og tryk som muligt. Vi aftaler hvordan starten skal forløbe. Vi har en overgangssamtale, hvor vi deler viden om barnet og institutionen.

I Børnehuset Toften ønsker vi at støtte børnene i at danne nye relationer samt mestre skolestart.

Vi har etableret brobygning for alle kommende skolebørn, for at skabe en større sammenhæng mellem dagtilbud og de kommunale skoler. Har vi børn til de private skoler laver vi en individuel samarbejdsaftale.

Personalet som arbejder med de ældste børn arbejder ud fra fællesmål for brobygning. Vi skal bl.a. allesammen lære de samme 3 sange, arbejde med piktogrammer for hverdagens rytmer og lære de samme 2 fælleslege.

På ældstegruppen skaber vi et skoleunderstøttende pædagogisk læringsrum. Bøger, spil, konstruktionslegetøj, tegneredskaber, papir, saks, lim mm er altid tilgængeligt.

Vi giver børnene mulighed for og understøtter deres nysgerrighed for bøger, spil bogstaver, tal, mønstre, former m.v.

Via de daglige rutiner og små opgaver udfordres børnene i at mestre selvhjulpenhed, selvstændighed samt vedholdenhed.

Børnene øver sig i at vente på tur, skiftes til at gøre noget sammen, lytte og forstå beskeden samt handle på den.

Vi styrker og øver børnene i at blive selvhjulpen via piktogrammer – over hvilket tøj barnet skal have på udenfor, ud fra vejret og i hvilken rækkefølge tøjet skal tages på.

Vi tager på ture ud af huset for at give børnene viden om dets omverden og giver børnene kulturelle oplevelser. På turene øves trafikregler samt måden vi begår os, ude blandt andre.

I perioder laver børnene små skoleforberedende opgaver, hvor der er planlagt pædagogisk aktiviteter der styrker og udfordrer børnenes kognitive viden og udholdenhed. Børnene kalder det lektier.

Vi bruger bogstavyoga, hvor børnene lærer bogstaver og alfabetet på en anden måde end blot at se og skrive det. Børnene lærer at de kan bruge kroppen til at lave bogstaver med, samt nogle små remser om bogstavet (det er med til at man bedre kan huske hvad bogstavet nu hed). Bogstav yoga styrker børnenes koncentration og motorik mm.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

I Børnehuset Toften ønsker vi at øge børnenes bevidsthed om omverden.

Vi bruger nærmiljøet som læringsrum. De yngste går ture rundt om institutionen, for senere at gå turer til grønne områder og legepladser i området. På længere ture cykler de yngste til skov og strand, i ladcyklen. De ældre børn tager på gåture til skov, strand, Dybbøl Mølle, Sønderborg Slot eller hvor vi kan finde kunst rundt om i byen. Det vi ser og oplever uden for institutionen kan kobles til vores temaer og læringsmiljøet i institutionen.

Vi benytter os af kulturelle tilbud i lokalsamfundet bl.a. biblioteket, teater, musikhuset og Naturskolens arrangementer. Der er arrangementer for børn i alle aldre, så hele huset har mulighed for at deltage i arrangementer der er tilpasset den konkrete aldersgruppe.

Vi benytter os af muligheden for at bruge den nærliggende skole - Sønderkovskolens festsal, når vi afholder arrangementer for børn og familier f.eks. musik- og teater arrangementer, hvor børnene optræder.

Vi besøger den lokale kirke ved juletid og de ældste børn pynter juletræ hos Kirkens Korshær.

Praksiseksempel:

Til julegudstjeneste i den lokale Christians kirke, er det en tradition gennem flere år, at de ældste børnehavebørn fra Toften, spiller krybbespil samt er kor til en salmesang.

Praksiseksempel:

Alle børn var med i projektet ”Kunst for alle”, hvor vi samarbejdede med Sønderborg Kunstscole. 2 kunstnere kom 2 dage om ugen i 4 uger, og sammen skabte vi et stort fælles kunstværk, hvor alle børn bidrog med deres aftryk i ler. De ældste børn malede også blomstermalerier. Et givende samarbejde, hvor vi lærte tegneteknikker, leg med farver mm – og alle, børn, personale og familier fik øje på Sønderborg Kunstscole og Kunstscolen fik afprøvet kunst med små børn.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

I Børnehuset Toften ønsker vi at børnemiljøet skal være trygt og udviklende.

Vi har fokus på at miljøet byder ind til leg, fordybelse og fællesskab.

Vi skaber indretning og udsmykning, der virker stimulerende og inspirerende på børnene, samtidig med at læringsrummene er tydelige for børnene.

Børnene skal opleve at kunne gennemskue, hvor de kan/skal hvad. Her afgrænser vi med tæpper, reoler og bordopstilling.

Børnemiljøet skal appellere til fantasi, noget genkendeligt og noget som er sjovt. Her inddrager vi børnenes forslag, ønsker og interesser om hvad de gerne vil lege med, hvor de bedst kan lide at lege og hvordan de gerne vil bruge rummet.

Ude:

På legepladsen er der forskellige rum, der indbyder til bevægelse, fordybelse, sansning og leg i små og store grupper.

Vi har en legeplads, som giver god mulighed for at lege konstruktionslege, rollelege, klatre i træer, vandlege, regellege/sanglege, bålaktiviteter mm.

Vi har et uderum, vi kan benytte hele dagen, da vi har store markiser som giver overdækning til leg, aktiviteter og måltider både ved sol og regn.

Inde:

I huset er der skabt forskellige rum, der kan skifte karakter alt efter børnenes konkrete interesse og behov. Bl.a. har vi væghængte borde, som gør, at der kan skabes plads og rum til leg og fysisk udfoldelse. Vi har flytbare rumdelere og madrasser/skummåtter, samt kroge i loftet til gynger/hængekøjer.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

I Børnehuset Toften tager vi udgangspunkt i det enkelte barn samt understøtter barnets mulighed for at udfolde sig, udforske sin omverden og gøre sig sine egne erfaringer for derved at udvikle sig personligt.

Det pædagogiske læringsmiljø i Børnehuset Toften understøtter børnenes alsidige udvikling

- Etablerer fleksible lege- og læringsrum hvor børnene udfordres, motiveres og involveres.
- Vælger relevante og spændende temaer som afspejler børnenes interesser og behov.

- Gennem små og større børnegrupper skabes mulighed for at børnene er aktive, deltagende og medskabende af et betydningsfuldt samspil.

Den pædagogiske praksis – hvad gør de voksne

- Vi møder børnene med glæde, interesse og opfølgning på oplevelser – viser at ”vi vil dig”
- Vi tilbyder samvær om det fælles tredje
- Vi følger børnenes initiativ til leg og aktivitet
- Vi opmuntrer børnene gennem sprog og deltagelse
- Vi hjælper børnene med at sætte ord på forskellige følelser, når noget er sjovt eller svært

Praksishistorie:

En lille gruppe børn leger med tryllesand. Et barn, A former en kugle af sandet og viser den frem til de andre børn. De andre børn vil også lave en kugle, men flere har svært ved det. De beder mig om hjælp. Jeg siger ”prøv at spørge A om han vil hjælpe, han er ret god til det”. Børnene spørger A som glædeligt hjælper. Børnene smiler.

Jeg har skabt et lille legerum. Ved at italesætte barnets kompetencer, gør jeg barnet tydelig for de andre og jeg er med til at støtte barnet i at opbygge følelsen af at være god til noget. At kunne bidrage og hjælpe de andre børn på stuen.

Praksishistorie:

Børnene og jeg har bygget en forhindringsbane på græsplænen af kasser, trædepuder, træstolper og hulahopringe. Børnene stiller sig på en række og begynder en efter en at klare banen. Nogle skal have hjælp i form af en hjælpende hånd, andre klarer det ved hjælp af opmuntrende ord ”ja, sådan” ”det klarer du fint”. Ét barn går i baglås og vil ikke, heller ikke da det tilbydes hjælp. Barnet står og kigger på. Alle børnene er nu kommet igennem, men barnet vil stadig ikke. Derfor spørger jeg om han kunne tænke sig at hjælpe mig igennem ”vil du holde mig i hånden, så jeg ikke vælter?”. Det vil han gerne. Han hjælper mig igennem banen, mens han smiler. Alle kommer således igennem banen – på den ene eller anden måde og vi har skabt en oplevelse sammen.

Jeg sørger for at inddrage barnet på hans niveau. Jeg vurderer ud fra mit indgående kendskab til ham, at han kan lykkes hvis jeg gør det anderledes og netop beder ham om hjælp.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

I Børnehuset Toften tager vi udgangspunkt i, at alle har behov for oplevelsen af at høre til i et fællesskab.

Det pædagogiske læringsmiljø i Børnehuset Toften understøtter børnenes sociale udvikling

- Etablerer legesteder både ude og inde, hvor børnene har mulighed for alsidige lege.
- Små og store fællesskaber vægtes, hvor det at være sammen er betydningsfuldt.
- Gennem pædagogiske temaer og aktiviteter støttes det gode samspil
- Glæden ved at være sammen samt forståelse for og interesse i hinanden.
-

Den pædagogiske praksis – hvad gør de voksne

- Vi er rollemodeller i samværet – måden vi er sammen på.
- Vi støtter børn i forskellige fællesskaber omkring en fælles interesse.
- Vi værner om de tætte relationer og støtter børnene i at være åbne nye venskaber
- Vi har ansvar for at børnene indgår i relationer.
- Vi tager børnene i hånden og finder legemuligheder med andre

Praksishistorie:

Et barn er i periferien og jeg spørger ”skal vi lege sammen?”. Det vil hun gerne. Hun bestemmer hvad vi skal lege, og at vi skal lave fødselsdagskager i sandkassen. Der kommer andre børn til og de vil gerne være med i legen. Vi leger og snakker om kagerne. Jeg rykker mig lidt væk. Legen flytter sig og rykker over til legehuset, hvor fødselsdagskagerne kan bages i legeovnen – legen fortsætter uden mig.

Jeg er opmærksom på at barnet er alene og ofte har brug for hjælp til at komme med i en leg. Jeg opsøger barnet og etablerer et lille lege fællesskab. Jeg viser åbenhed for og sætter ord på at invitere flere børn med i legen. Når jeg kan se at de sammen er fordybet i legen trækker jeg mig. Jeg observerer videre for at kunne støtte hende hvis hun får brug for det.

Praksishistorie:

Praksishistorie fra det bagerste rum - leg med 4 børn.

Der er 3 drenge og 1 pige. De har fundet nogle dukker frem, jeg får den ene og begynder at lege at jeg er en prinsesse. Jeg spørger den ene dreng om han er en prins, men det er han nu ikke, han er bare sig selv.

Pigen får en havfrue og den anden dreng får også en dukke. Den sidste dreng vil ikke have en dukke men tager en stor traktor i stedet for.

Vi begynder at lege at vi er ved stranden for vi kan jo se en havfrue. Den ene dreng siger vi skal ligge ved stranden og slappe af. Det gør vi lidt, så siger jeg: ”vi kan jo se en havfrue, skal vi ikke svømme ud til hende?”. Og den er drengene med på. Havfruen kommer i problemer og vi skal hjælpe den. Den ene dreng finder noget LEGO der er bygget på en plade, og siger at det her er vores tømmerflåde. Den kommer dukkerne op på og sejler afsted på vandet.

Drengen som har den store traktor siger ofte i legen nogle høje lyde, og jeg siger: ”nu er hajen kommet” og de to andre drenge vil kæmpe mod den. Når drengen en gang imellem siger lidt for mange høje lyde, prøver jeg at foreslå ham at hajen jo kan være en sød haj, og han siger nå ja, og så falder hajen lidt til ro.

Vi sidder i ca. 20 min og leger denne leg med dukker på stranden med selskab af en havfrue, en dreng, en haj og en tømmerflåde. Børnene er meget optaget af legen og det vi har sammen.

Jeg følger meget børnene i legen, men kommer også med forslag undervejs.

Jeg bliver på et tidspunkt afbrudt af en anden pige der er inde i det samme rum, men står og leger med køkkenet. Jeg vælger at sige at nu er jeg lige i gang med en leg med de her børn, for at kunne være tilstede i den leg jeg er med i.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

I Børnehuset Toften tager vi udgangspunkt i at sprog udvikles i relationer og samspil.

Det pædagogiske læringsmiljø i Børnehuset Toften understøtter børns kommunikation og sprog.

- Skaber rum hvor børnene kan være sproglig aktive og hvor både den non-verbale og verbale kommunikation er betydningsfuld
- Gennem sang og musik åbnes mulighed for leg med sprog, rytmer, stemmebrug i relation med andre.
- Adgang til bøger på husets lille bibliotek samt små læsekroge
- Udsmykning og symboler der inspirerer til samtaler og læring.

Den pædagogiske praksis – hvad gør de voksne

- Vi gentager lyde, ord og sætninger i interaktion, hvor vi ser, spejler og lytter til barnet
- Vi benævner egne og børnenes handling og initiativ i rutinesituationer, leg og samspil
- Vi er opmærksom på børnenes interesser og optagethed og inviterer til dialog

- Vi synger og leger med sproget gennem sang, højtlesning, genfortælling, rim og remser
- Vi vækker nysgerrighed for tegn, bogstaver og tal

Vi understøtter børnene i legen ved at deltage og interagere i legen med børnene. Vi guider de børn som kan have sproglige udfordringer, som kan være en hindring for at føle sig inkluderet, vi hjælper barnet med at blive synligt og sprogligt aktivt i gruppen

Praksishistorie:

På vuggetuens legeplads sidder jeg i sandkassen sammen med 4 børn. Vi graver i sandet og finder blade i sandet. En dreng på 1 ½ år giver mig en traktor og siger nogle "lyd-ord" samtidig med at han bevæger sin krop rytmiske. "skal vi synge om traktoren?" spørger jeg. Drengen siger "mmm" og nikker og kigger opmærksomt på mig. Jeg synger om traktoren der kører på marken og samtidig kører jeg med traktoren på kanten af sandkassen. De andre børn lytter med. Jeg synger sangen flere gange. Børnene griner og bevæger kroppene rytmisk. Drengen bliver optaget af traktoren så han vil op og gå på sandkassekanten.

Jeg er opmærksom på og følger barnets første små ord og bevægelser. Jeg sætter ord på og bruger sang og legetøj som det fælles tredje.

Praksishistorie.

Efter sommerferien medbragte alle børnene (2,9 år – 4 år) nogle sommerferieminder i en kuvert, som de skulle fortælle om sammen med børnegruppen. For at alle fik mulighed for at fortælle, kom de i mindre grupper, hvor de fortalte udpluk fra deres ferie ud fra det de havde medbragt. Jeg skrev alt det ned de fortalte, og efterfølgende benyttede børnene iPads til selv at tage billeder af det de havde medbragt. Til efterfølgende fælles samling kunne børnene vise deres foto på Ipad´en til resten af børnegruppen.

Alle børnenes egne fotos blev hængt op på legepladsen, på en snor hen over sandkassen. Børnene kiggede ofte på billederne og fortalte om deres eget foto til de andre børn de legede med.

Med fokus på at skabe et sprogligt læringsmiljø koblet sammen med IT, benytter jeg ofte iPads i samspil med børnene. Vi tager billeder, spiller spil og hører musik vi synger til.

Ved at være sammen med børnene i små grupper skabes nærvær og tryghed og børnene bliver mere sproglige aktive. Børnene bad ofte om at vi skulle læse det op, som de havde fortalt.

iPad´en bliver her et godt inklusionsredskab, da det fanger børnenes opmærksomhed og bidrager til at alle kunne vise noget til de andre børn på stuen, da det kan være lidt svært for børnene at fortælle om og huske det oplevede.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

I Børnehuset Toften tager vi udgangspunkt i at børnenes trives fysisk.

Det pædagogiske læringsmiljø i Børnehuset Toften understøtter børns krop, sanser og bevægelse.

- Udfordrende og spændende motoriske legesteder – både ude og inde
- Remedier bruges til at skabe foranderlige rum hvor sanser og krop stimuleres
- Skabe rum for kunne tumle og være i høj / lav aktivitetsniveau

Den pædagogiske praksis – hvad gør de voksne

- Vi har samlinger med bevægelsesleg
- Vi understøtter børn, der afprøver udfordrende motoriske muligheder for krop og sanser – klatre højt op i træerne, kravle og lege i blade og grene, lege med mudder, løbe på bare tæer, plaske med vand
- Vi handler på børnenes motoriske behov
- Vi stiller forskellige materialer til rådighed som pirrer til nysgerrighed til at eksperimentere.

Praksishistorie: Jeg og 3 børn leger på bakken på legepladsen. A (1,7 år) er gående, B (1 år) er kravlende og C (1,2 år) hopper afsted på numsen. Neden for bakken i krattet ligger nogle farvede bolde. Børnene og jeg griner og bevæger os op og ned ad bakken flere gange. Børnene forsøger at få boldene med op ad bakken, som triller ned og børnene følger efter. Børnene gør det igen og igen.

Jeg deltager i legen sammen med børnene – jeg kravler rundt sammen med dem og får dem med i legen omkring boldene. Jeg sætter mange ord på, bruger kroppen til at vise begejstring og opmuntrer til bevægelse. Jeg skaber et rum som styrker udholdenhed, kropsbevidsthed, glæden ved bevægelse, stimulerer sanserne og fællesskabet med mig. Jeg understøtter børnene i deres nærmeste udviklingszone – der hvor de er.

Praksishistorie: Vi er indenfor på stuen, og jeg finder den lille trampolin og en madras frem. Der opstår hurtigt aktivitet og leg omkring redskaberne, som indebærer 10 hop på trampolinen, efterfulgt af en kolbøtte på madrassen. Der danner sig hurtigt en kø bag trampolinen, og der opstår uro blandt børnene. For at skabe et inkluderende læringsmiljø, udvider jeg banen og laver ventestole, så det bliver tydeligt for børnene hvor de skal vente. En af børnene så til fra sidelinjen og jeg inviterede ham til at deltage, men han virkede utryk. Jeg spurgte om han ville vise os andre hvad han gerne ville lave på madrassen og han lagde sig og rullede henover den. Flere af de andre børn så dette og gjorde efterfølgende det samme.

Jeg satte rammen for aktiviteten og justerede den, da der var behov for det. Det gjorde at køen blev kortere, da det tog længere tid at komme igennem banen. Hermed bidrog jeg til at børnene ikke mistede koncentrationen undervejs og blev i aktiviteten i lang tid. Der opstod et inkluderende børnefællesskab med plads til at børnene kunne se og spejle sig i hinanden

Praksishistorie: Vi er udenfor på legepladsen og har lavet forskellige sansekasser til fødderne. Der er kasser med græs, havregrød, vand med perler og sæbevand. De fleste børn vil gerne prøve, og de som har lyst prøver flere gange. Vi har sat mælkekasser op, så man kan sidde og kigge og snakke med de andre mens de venter. Nogle børn kigger interesseret, men vil ikke prøve. Vi opmuntrer til at prøve, men nej, de har ikke lyst – især kassen med havregrød afskrækker dem. Vi prøver derfor at lave nogle enkelte sansekasser med vand og perler til hænderne – og straks er de børn ved kasserne, som ikke ville prøve med fødderne. Der bliver leget med vand og perler i lang tid og der sidder 2-3 børn ved hver kasse.

Jeg vil gerne, at alle har mulighed for at være med i aktiviteten, og justerer aktiviteten så alle kan være med på deres præmisser og niveau.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

I Børnehuset Toften tager vi udgangspunkt i at inddrage naturen som en del af vores pædagogiske hverdag.

Det pædagogiske læringsmiljø i Børnehuset Toften understøtter erfaringer med naturen.

- Legepladens indeholder forskellige elementer af naturen – vi har små og store træer, en lille skov, et stort græsområde, buskads og træstammer
- Legepladsen giver mulighed for sansning, bevægelse, fantasi og kreativitet – og leg for alle aldersgrupper.
- Skaber mulighed for at stifte bekendtskab med naturens forskellige elementer.

Den pædagogiske praksis – hvad gør de voksne

- Vi skaber en undersøgende tilgang til det som sker tæt omkring os i naturen.
- Vi snakker om årets gang, dagens vejr og hvordan vi kan se og mærke det.
- Vi tager på ture ud af huset for at give alle børn lige mulighed for at opleve et bredt udsnit af naturen f.eks skov, strand, vandløb
- Vi går på opdagelse sammen med børnene og leger og eksperimenterer med naturen.

- Vi lytter til børnenes undren og spørgsmål, og opmuntrer og støtter børnene i at undersøge – og kigger og lærer om dyr/insekter gennem bøger og ved at bruge google og youtube
- Vi bruger naturmaterialer i leg, i kreative og sansende aktiviteter, til motoriske aktiviteter
- Bålhytten som læringsrum.

Vi benytter institutionens bålhytte som afsæt for udelivs aktivitet og arbejder med maddannelse ved at benytte legepladsen spiselige bær og blomster samt bage brød og lave suppe. Disse tilbereder vi over bålet på forskellige måder, hvilket bidrager til at give børnene indblik i hvad naturen tæt på os rummer. I bålhytten har vi mulighed for at arbejde med science, når vi tænder ild, puster til røgen, ser ilden blive til gløder, ser hvordan maden ændrer sig over varmen og hælder vand hen over ilden til slut. Der opstår små hypoteser når børnene gætter og tror hvad der vil ske og det bidrager til at skabe sammenhænge med naturvidenskabelig tilgang.

Praksishistorie.

Vi samlede paradisæbler på legepladsen og lavede krans af dem, som vi hængte på træerne.

De børn som havde lyst til at deltage var meget motiveret og begejstret. Vi snakkede om paradisæblerne "kan de spises?" "hvordan ser de ud indeni?". Børnene fik en pose som vi lagde nogle æbler i. Børnene satte æbler på ståltråd og samlede dem til krans. Det styrkede finmotorikken mens vi snakkede om æblerne. Til sidst hang vi kransene på træerne på legepladsen. Børnene var stolte og viste dem frem til andre børn.

Jeg inddrager børnene i at skabe noget af naturmaterialer. Jeg viser begejstring og fortæller børnene om æblerne. Jeg skaber interesse for og sætter ord på det barnet så, mærkede og lavede. Der blev talt meget om æbler efterfølgende – og idet at æblekransene blev synliggjort skaber det megen snak og glæde.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

I Børnehuset Toften tager vi udgangspunkt i at forskellighed bliver en styrke.

Det pædagogiske læringsmiljø i Børnehuset Toften understøtter børns lyst til at udforske.

- Fælles pædagogiske temaer skaber fællesskab gennem oplevelser, sang, lege,
- Der arbejdes ud fra en anerkendende pædagogik, med fokus på det positive og på at skabe inkluderende fællesskaber, da alle børn har ret til at være en del af et fællesskab.
- Skabe læringsmiljøer, med plads til både at eksperimentere, konstruere, være aktiv, afprøve ideer og fordybe sig.
- Opmærksomhed på at børn har forskellige behov, interesser og at de lærer på forskellige måder.

Den pædagogiske praksis – hvad gør de voksne i forhold til arbejdet med forskellige kulturbaggrund:

- Vi anerkender og respekterer andre kulturer – og vægter tid til dialog og forståelse for dette samt giver plads til hinandens forskelligheder.
- Vi er rollemodeller i måden vi er sammen på, i måden vi omtaler hinanden på og i måden vi agerer uden for institutionen.

- Vi gør gennem voksenstyrede temaer især de ældste børn bevidste, vidende og stolte om de forskellige kulturer deres familie kommer fra. Børnene viser nysgerrighed over for hinanden, både i forhold til hudfarve, sprog, mad, flag fra familiernes lande mm.
- vi videregiver værdier fra den danske kultur (mad, sang, eventyrfortællinger og traditioner), og er åbne for at lære om de forskellige værdier fra andre kulturer (viden om forskellig mad, synge på andre sprog, forskellige måder at holde jul på).

Den pædagogiske praksis – hvad gør de voksne i forhold til arbejdet med kreativitet:

- Kreativitet smitter, derfor er det vigtigt, at vi som pædagoger er engagerede, lyttende og at vi opmuntrer og pirrer barnets nysgerrighed, både ved at lade dem gøre egne erfaringer, eller introducerer dem for nye måder at gøre ting på.
- fokus på ikke bare at sige nej, men lige tænke om det måske kunne være muligt eller give et alternativ, hvis det er muligt.
- Vi har forskellige tilgængelige materialer, og det enkelte barn har mulighed for og opmuntrer til at eksperimentere med disse materialer

Praksiseksempel:

Hvert år har vi et tema i 2 måneder om Kultur med de ældste børn (5 årige), hvor vi lærer om de lande vores familier kommer fra _ vi har 7 forskellige lande/kulturer på stuen. Vi bruger ca. 1 uge på hvert land, hvor vi går i dybden med at se små klip på you-tube om naturen fra hvert land, tegner flag på iPad, hører musik mm. Vi involverer familierne til at tælle til 10 på deres sprog på en lille lydkasse, som vi alle lytter til efterfølgende. Familierne har lidt mad og kage med hjemmefra som vi skal smage på.

På et verdenskort tydeliggør vi for børnene hvilket land deres familier kommer fra med et foto af barnet. På vores læringstavle, sætter vi hver uge landets flag og fotos fra landet samt et foto af det mad vi har smagt på. Dette for at involvere børn og forældre i temaet – nogle kommer med billeder og andet hjemmefra. Lydkasserne med talremser står tilgængeligt for børnene. Vi afslutter med en fælles kulturfest for alle. Børnene laver og får deres egen kulturmappe.

Praksiseksempel:

Barnet har lyst til at lave en maske. Selvom det ikke var en del af pædagogens plan eller "højtid" formasker, så følger vi barnet og stiller materialer til rådighed og deltager aktivt i processen. Der kommer flere børn til, som er interesseret og følger barnets initiativ til dagens aktivitet.

Pædagog i Børnehuset Toften, om kreativitet:

"Det er noget vi gør hele tiden. Når børnene leger, bygger med Lego og når vi laver aktiviteter, er der fokus på det kreative, det er mere end kun at tegne og klippe klistre - det er også når vi i hverdagen spontant følger op børnenes nysgerrighed og ideer og sammen eksperimenterer for at opnå forståelse eller sammenhæng"

Evalueringsskulturr

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskulturr i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringsskulturr i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

.Arbejdet med trivselsvurderinger, sprogvurderinger og dialogprofil sikrer et systematisk og tilbagevendende fokus på alle børns trivsel, og en mulighed for som professionel at sætte ord på det ”anede”

Vurderingerne skal ses som et forebyggende redskab, der sikrer, at alle børn ”ses” og skaber overblik over børnegruppen.

Vurderingerne understøtter det kollegiale og tværfaglige samarbejde og er en faglig ramme i samarbejdet med forældrene.

De data’er der fremkommer af vurderingerne analyseres og mulige nye tiltag igangsættes i forhold til læringsmiljøet med baggrund i forskning.

Hver andet år er der KIDS tilsyn i hver afdeling.

KIDS står for Kvalitetsudvikling i daginstitutioner. Det tager afsæt i forskningen om, hvad der udgør den mest fordelagtige pædagogiske kontekst, hvor børn har de bedste muligheder for at trives, udvikle sig og lære.

I KIDS vurderes den pædagogiske kvalitet i børnenes udviklings- og læringsmuligheder i det pædagogiske miljø i daginstitutionen. KIDS er en observationsmetode der sætter fokus på 3 elementer der har betydning for pædagogisk kvalitet; Fysiske omgivelser, relationer, leg og aktivitet.

Observationerne registres i hvilket omfang en given pædagogisk praksis er tilstede i den pædagogiske hverdag i institutionen. Dette er med til at udvikle pædagogisk praksis.

I Børnehuset Toften bruger vi den didaktiske SMITTE- model.

Sammenhæng

Baggrund for temaet / indsatsen, gruppesammenhæng, børnenes alder

Mål

Hvad vil vi opnå med vores tema/forløb – hvad skal børnene styrkes i

Inklusion

Hvordan vi inkluderer alle børn - fokus på børn med særlige behov

Tegn

Hvad ønsker vi at se /høre, som tegn på at vi har opnået målet

Tiltag/aktivitet

Hvordan vil vi opnå målet – hvad sætter vi i gang

Hvordan evalueres og dokumenteres

Valg af dokumentations- og evalueringsmetode

Evaluering

Personaleevaluering, børneevaluering, forældreevaluering.

Hver stue udarbejder en SMITTE, i forhold til planlægning af det pædagogiske arbejde, hvor vi tager afsæt i de pædagogiske mål i den pædagogiske læreplan.

Hver gang der laves en planlægning drøftes indsatserne på baggrund af mål og ønskede tiltag og tegn.

Vi anvender tavlen i garderoberne til daglige praksisfortællinger, og via AULA dokumenterer vi vores hverdag og de pædagogiske aktiviteter igennem billeder – både til forældre og børn. På vuggestuen anvendes især billeder i børnehøjde på vinduer og vægge, således vuggestuebørnene har mulighed for at se og pege på sig selv og de andre.

I Børnehuset Toften arbejdes der med forskellige temaer i en periode på ca. 3 måneder. Her inddrages forældrene i temaerne på forskellige måder – f.eks. tager forældre mad med hjemmefra i forhold til vores kultur tema.

Vi evaluerer den pædagogiske praksis løbende og justerer mål og tiltag efter børnenes interesse og behov.

På baggrund af praksisfortællinger og pædagogiske dokumentationer drøftes og evalueres den samlede pædagogiske praksis på gruppe / personalemøder.

Forældreevaluering:

Ca. 2 gange årligt inddrages forældrene i evaluering af vores pædagogiske temaer. Det sker ofte sammen med et afslutningsarrangement, hvor familierne inviteres og hvor forældrene evaluere teamet, ved at svare på nogle spørgsmål. Her kan forældrene kommentere på det de oplever at deres barn har lært ("hvad fortæller dit barn?"), deres barns interesse for temaet samt hvad de synes om den pædagogiske indsats ("gode ideer til vores næste tema?"). Vi har en lærings / evalueringstavle på stuen med de ældste børn, hvor forældrene skriver deres svar på post-it, som vi så gennemgår på personalemøde samt på forældrerådsmøde.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Årligt laves en samlet status, hvor alle medarbejderne er involveret i processen. Her evalueres, på baggrund af de fælles drøftelser, om der er fokusområder, der bør opprioriteres i såvel det daglige arbejde eller som et særligt temaarbejde.

På et forældrerådsmøde drøftes og gennemgås den pædagogiske læreplan. Her er forældrene med til at evaluere på den pædagogiske indsats, aktiviteterne og på de tegn børnene viser derhjemme.

Forældrene kan komme med forslag til nye pædagogiske temaer.

Børnehuset Toften december 2020